

Класичні мови

Програма для вступників до аспірантури

спеціальність 035 Філологія

спеціалізація «Класичні мови»

Фахові вступні випробовування перевіряють рівень фундаментальної та професійної підготовки вступників до аспірантури, які повинні:

- володіти глибокими знаннями з латинської та старогрецької мов, користуватись ними у професійних та інших цілях; розуміти при читанні інтегрований зміст і деталі текстів різної змістової і мовної складності (крім вузькоспеціалізованих); знати основи грецького та римського віршування; вміти здійснювати лінгвістичний та філологічний аналіз текстів різних періодів і жанрів;

- володіти знаннями з теорії мови, знати основні положення сучасних лінгвістичних теорій, що становлять концептуальну основу теоретичних дисциплін; визначати на функціональному рівні граматичний статус омонімічних, синонімічних та полісемантичних конструкцій, трансформувати певні конструкції у семантично еквівалентні; мати належні знання з історії формування, фонетичної, морфологічної та синтаксичної систем латинської і давньогрецької мов; кваліфіковано аналізувати значення слова, особливості формування лексичних одиниць, підбирати синоніми, антоніми, будувати синонімічні ряди, формувати тематичні групи, лексико-синонімічні поля;

I. Теоретична граматики класичних мов

Іменник. Граматичні категорії іменника. Відміни іменників латинської та старогрецької мови. Особливості відмінювання.

Прикметник. Прикметники I-III відмін та їх відмінювання. Ступені порівняння прикметників. Суплетивні ступені порівняння. Особливості утворення ступенів порівняння. Ступені порівняння прийменникового походження.

Дієслово. Граматичні категорії дієслова. Поділ на дієвідміни. Система часів та способів латинського і давньогрецького дієслова. Віддієслівні утворення: дієприкметник, герундій та герундив у латинській мові, віддієслівні прикметники у давньогрецькій мові. Інфінітив. Неправильні дієслова.

Займенник. Особові, присвійні та зворотний займенники. Вказівні займенники. Відносний займенник. Питальні займенники. Неозначені, означальні і заперечні займенники.

Числівник. Кількісні і порядкові числівники. Розділові і прислівникові числівники. Відмінювання числівників.

Прислівник. Способи творення прислівників. Ступені порівняння прислівників.

Прийменник. Семантика та вживання прийменників із відповідними відмінковими формами.

Синтаксис відмінків латинської та давньогрецької мови.

Синтаксис простого речення. Функції способів у головному та незалежному реченнях. Синтаксичні функції інфінітива. Інфінітивні звороти. Синтаксичні функції дієприкметника. Конструкції *ablativus absolutus* та *genetivus absolutus*.

Синтаксис складного речення. Підрядні речення мети і додаткові. Підрядні речення часу. Узгодження часів та способів. Непряме питання. Підрядні наслідкові речення. Перша та друга модель підрядних наслідкових речень у давньогрецькій мові. Підрядні речення причини. Підрядні умовні речення. Підрядні речення допустові. Підрядні відносні речення. Підрядні порівняльні речення. Непряма мова. Явище уподібнення способів.

II. Історична фонетика та морфологія класичних мов

Джерела вивчення історії латинської та давньогрецької мови. Періодизація розвитку латинської та давньогрецької мови. Характер латинського наголосу. Монофтонгізація дифтонгів на початку, в середині та кінці слова. Зміна якості голосних у середині слова у відкритих і закритих складах. Діалектне членування грецької мови. Початок членування загальногрецької мови на діалектні групи. Основні групи діалектів грецької мови класичної епохи: іонійська, еолійська, дорійська, аркадо-кіпрська, північно-західна. Фонетико-морфологічні особливості основних грецьких діалектів.

Зміни якості голосних у кінці слова. Зміни голосних під впливом сусідніх фонем. Подовження та скорочення голосних. Чергування голосних. Синкопа, апокопа, анаптика. Асиміляція приголосних.

Історія відмінкових закінчень іменників I –V відмін у латинській мові. Історія відмінкових закінчень іменників тематичної відміни та іменників з основою на а та давньогрецької мови. Історія відмінкових закінчень іменників атематичної відміни, приголосні основи, іменники атематичної відміни з основою на голосні та дифтонги давньогрецької мови.

Ступені порівняння прикметників. Займенник. Особові і зворотний займенники. Присвійні займенники Вказівні займенники. Питальні та відносний займенники. Особові закінчення активного і пасивного стану. Походження форм інфекта і перфекта у латинській мові. Особові закінчення перфекта. Походження іменних віддієслівних форм у латинській мові: *participium praesentis activi*, *participium perfecti passivi*, *supinum*, *gerundium*, *gerundivum*, *participium futuri*. Інфінітиви. Давньогрецький кореневий атематичний презенс без подвоєння. Дієслова εἶμι та εἶμι. Аорист. Аорист тематичний та сигматичний. Перфект. Первісне значення перфекта. Перфект без подвоєння. Дієслово οἶδα. Майбутній час.